

Izjava ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 10— Din

za iznajetstvo 20—

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova

ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica

št. 1. Tel. št. 22

Celje, Aleksandr. cesta

Račun pri pošti, čekov,

zavoda št. 11.842.

Ljubljana, 15. februarja.

Na češkem terezu ted oreh — zakon o zaščiti države. V petem letu svojega obstoja mora tudi češkoslovaška republika slediti vzoru drugih držav ter astvarjati zakon proti notranjim razlikam. To je znak, kako je sedanja psihiopatična doba razkrojila tudi živčeno tako discipliniranega, narodno zaščitenega in svojo svobodo visoko cenega naroda, kakor je češki.

Mi se je premalo zavedamo, s kakšno energijo in s kolikim vsenarodnim zaprtjem so Čehi prva leta svojega mladega državnega življenja morali braniti narodno in državno misel v onih predelih, ki so zanje nekako »prežanski kraji« predvsem na Slovaškem. Izjemno stanje in preka stišča so bila tu neobhodno potrebna obramba proti elementu, ki podobno kakor pri nas radičevstvo in madžarska frendonja, je bolj sistematično in brezobzirno skušalo podirati državne temelje. Tudi bolj pomorne pa so bile češke stranke, da se z ustavo garantirano državljansko svobodo v »starih granicah« ni omejevala, v kolikor se od slučaja do slučaja ni pokazalo potrebo, da se proti nemškimi subverzivnim protikomunističnim nasiljem (spominjamo se štrajka v Kladnem) ne uporabi pest države. Disciplinirani češkega naroda dela čast, da je izredne ukrepe svoj vlade v takih slučajih razumel in odobrazil. Ta notranja disciplina je tudi zadržala eruptivni razvoj anarho-komunističnih sil, kakor se je pojavil leta 1921. a. pr. pri nas.

Vidovdanski atentat je v Jugoslaviji razkri obstoj opasne protidržavne zarote. Preha je oito nagle in ostre obrambe. Tako je nastal naš zakon o zaščiti javnega mira in reda, ki ga je razumel kot neposredno retorizjo proti opasni pojavi protidržavne in protinarodne subverzivne akcije. Zakon je svojo neposredno namero izvršil. Ko je ustavilo pomirje, je njegova uporaba stopila na konec ozadje in v naših krajih se daje na prvih ene roke nastopiti sušnji obsebnosti na podlagi tega izjemenega zakona.

Na češkem se je položaj razvijal nekoliko drugače. Tam je bila subverzivna organizacija prevladnejša, boljševizem se je pojavil v bolj evropeizirani bližini in celo se je mogla država braniti s svojim sredstvi. Selo strela na ministra Rašina so polobno kakor pri nas vidovdanske bomba pokazale češkemu državljanu, da je sovražnik z vodo, večjo in predržnejšo energijo in brezvestnostjo na poslu.

Cetero težkega srea, pa v zavesti grobovne odgovornosti pred bodočnostjo domovine so se stranke češke parlamentarne večine odločile za novi zakon. Socijalni demokrati, narodni socialisti, agrarci, demokrati in klerikalci se so složili k ukrepu, ki daje sedaj tudi češkoslovaški državi formalno moč, da se kar najodločnejše postavi v bran proti enim, ki podkonejuje njene temelje z nasilnimi dejanji. brezvestnim tiskanjem, protinarodnim čelom, čehi so mojstri v taktiki in so zaleh od primitivizma naše dvanose jugoslavanske politike. Zato jim je uslo dati zakon formulaciji, ki omogoča, da ga proglašajo za normalno donosilcev že obstoječih kazenskih predpisov v smislu njih uničujočih (pojednotenja) ter aplikacije na spremenjene razmere. Ta lepa razlaga seveda ne vzame zašonu niti izjemnega izvora, niti izjemnega značaja.

Naravnim našim določilom so češka tehnično in formalno gotovo mnogo boljše izpeljane. To je naravno. Češki projekt se pripravlja že več nego leto dni in do dobra je vsebinsko ter tehnično preštudirana, v strokovnjaških komisijah predelana, politično je vseh vidikov pretehtan. Naš zakon je delo naglega, v nekoliko dneh izvršenega ukrepa. S tega stališča je primerjava težka.

Vsebinsko pa grede češke določbe v mnogem oziru preko naših. Pri nas je kaznjivo ščuvanje na nasilja zoper ustavno oblast in propaganda za nasilno izpremembo državne oblike, na češkem se kaznuje že samo bujskanje proti državni obliki. Radičevska propaganda je torej tam n. pr. nemoroča, očitno kaznjiva. Pridržiemo si, da obširneje spregovorimo o določbah češkega zakona ter jih primerjamo z našimi. Poudarimo naj le, kar pravi oficijalno glasilo čeških social. demokratov »Pravo Lidu«, ki kliče komunistom, da je zakon naperjen proti njim, klerikalcem, da naj se ga bojé, ker bo onemogočil njihove bujskarje.

Nemci, komunisti, klerikalni separatisti divjajo, kakor so pri nas divjali klerikalci, blokaši, komunisti, ter proglašajo zakon za remek delo najgostre reakcije. Isto pesem smo čuli pri nas. Navzlic temu bo zakon v parlamentu sprejet. In kakor nam nikdo upravičeno ne more očitati, da smo z zakonom o zaščiti države zlorabili svobodo, tako tudi bratska republika ne izgubi s svojim novim zakonom prav nič na onem ugledu, ki ga uživa med narodi, ker je zanj kakor za nas obramba lastnega življenja prva dolžnost.

Priprave za izvedbo rapalske pogodbe

NAŠI ČLANI MEŠANE KOMISIJE NA POTU V OPATIJO.

Beograd, 15. februarja. n. Naši zastopniki v mešani italijansko-jugoslovanski komisiji admiral Prica, profesor dr. Silović in dr. Matko Laginja, so snoči odpotovali iz Beograda v Zagreb, ker so ed vlade že prejeli potrebna navodila za svoje postopanje. V Zagrebu počakajo na odredbo, kdaj naj odpotujejo v Opatijo, odkoder bodo kontrolirali izvedbo rapalske pogodbe glede izpraznitve Sušaka, razmejitev z Reko in organizacijo reške države.

Pred odhodom so imeli člani komisije v ministrstvu zunanjih del konferenco, katere so se udeležili minister Velizar Janković, dalje pooblaščen minister Ljuba Nešić in izvedenec ministristva saobračaja Popović. Na seji je dr. Matko Laginja predložil ministru zunanjih del rezultate svojega proučevanja, ki se tiče st. margheritiskih konvencij. Zatem je minister zunanjih poslov dr. Ninčić podal delegatom svoje direktive. Konferenca se je vršila od 11. do 13. ure v stanovanju dr. Ninčiča. Popoldne je sprejel delegate

tudi Nikola Pašić, ki si je dal poročati o pripravah za izvršitev st. margheritiskih konvencij.

Ministrski svet.

Beograd, 15. februarja. p. Danes dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o političnem položaju v državi. Minister notranjih poslov Vujičić je obširno govoril o notranjem položaju. Nato se je govorilo o izpraznitvi tretje cone po Italijanih in o uvedbi naše uprave v izpraznjenih ozemljih. Končno je poročal minister vojne in mornarice o stanju vojske. Odobreni so bili razni manjši krediti.

Uradna publikacija jugoslovansko-italijanskih pogodb.

Beograd, 15. februarja. p. V ministristvu zunanjih del pripravljajo uradno publikacijo rapalske pogodbe in vseh z njo zvezanih konvencij. Ta publikacija se pričobi, čim pride iz Rima službeno poročilo, da je senat ratificiral iz rapalske pogodbe izvirajoče konvencije.

Atentat na vodjo makedonskvujuščih

ATENTAT SE NI POSREČIL. — NAPADALEC IZJAVLJA, DA GA JE IZVRŠIL RADI RAZPISANE JUGOSLOVANSKE NAGRADE.

Beograd, 15. februarja. r. Iz Sofije poročajo, da se je v Čustendilu prednočnim izvršil atentat na načelnika komitetaev Todora Aleksandrova, na katerega glavo je naše ministristvo notranjih poslov radi njegovega razbojniškega delovanja razpisalo nagrado 250.000 dinarjev.

Aleksandrov je prišel s tremi tovariši v Čustendil, da poseti svojo družino, ki se nahaja tamka. Predčerašnjim okoli sedemnajstih je stopil iz kavarne, kjer je imel sestanek s svojimi ljudmi. V temi se mu je približal mladenič, ki je oddal nanj dva revolversta strela, ki pa nista zadela. Napadalec je nato pobegnil. Spremlje-

valci Aleksandrova so pohiteli za njim, ga došli in prijeli. Izjavil je, da se zove David Bojanov, bivši dijak, in da je hotel usmrtili Aleksandrova radi nagrade, ki bi znašala v bolgarski valuti okoli pol milijona levov. Atentatorja so izročili policiji. Aleksandrov je potem nemoteno odpotoval iz Čustendila. Zanimivo je, da se more Aleksandrov mirno in nemoteno šetati po Čustendilu, čeprav je tudi po bolgarskih zakonih zločinec. Sicer pa smatrajo Čustendil za glavno zbirališče makedonskvujuščih in četašev, ki vpadajo v Srbijo po svojih krvavih poslih.

Volilna borba

RAZKITA KOMUNISTIČNA SKUPŠČINA V BEOGRADU.

Beograd, 15. februarja. p. Danes dopoldne ob devtilh bi se moralo vršiti zborovanje beograjskih komunistov, na katerem bi se imela postaviti kandidaturi lista komunistične stranke za Beograd. Komunisti so nastopili pod firmo neodvisne delavske stranke Jugoslavije. Policija je zborovanje prepovedala.

Beograd, 15. februarja. n. Iz Skoplja poročajo, da so komunisti razvili živahnost agitacijo pod imenom delavske stranke. Svoje iste nameravajo postaviti povsod po južnih krajih. Za nosilca liste v Skoplju je določen Dušan Cokić, bivši komunistični poslanec. Policija je vse komunistične in republikanske shode v bregalniškem in bitoljskem okrožju prepovedala.

Iz Novega Sada poročajo, da je sestavljena socialistična lista za Veliki Beč kerek in Veliko Kikindo. Nosilec liste je bivši poslanec Nedeljko Divac. Socialisti pridno agitirajo zlasti med madžarskim elementom.

PROTIČ IN RADIC.

Beograd, 15. februarja. r. Stojan Protić je v današnjem »Radikalu« odgovoril na članek, ki ga je objavil v listu »Vidovdan« urednik Jevđević. Protić navaja med drugim: Radiča nisem aretirali jaz nego Pričević. Nisem pa iskal jaz Radiča, nego on mene, in sicer v Rimskih Toplicah. Koliko se moje ideje razlikujejo od Radičevih, je znano vsakomur, ki so kolčakaj razume na politiko, pa ima dovolj poguma, da govori resnico.

PRETEP MED REPUBLIKANCI

Beograd, 15. februarja. n. Na včerajšnjem zborovanju republikanske stranke je prišlo do srditega pretepa. Morala je posredovati policija, ki se ji je komaj posrežilo napraviti red in mir. Za nosilca liste je določen dr. Ikončić.

PASIČEVO AGITACIJSKO POTOVANJE.

Beograd, 15. februarja. n. Ministrski predsednik Pašić namerava koncem tega meseca nadaljevati svojo agitacijo po Bosni in Hrvatski. Začetkom meseca marca odpotuje v Vojvodino, kjer se udeležuje zborovanja radikalne stranke v Subotici. V Ljubljano in v Maribor Pašić dne 20. febr. ne pride.

Uradniška organizacija proti radikal-skemu terorju

Beograd, 15. februarja. g. Povodom mnogobrojnih pisanic in pritožb, ki se tičejo nasilnega odpuščanja, oziroma premeščanja državnih uradnikov, je uprava glavnega uradniškega saveza sklicala za nedeljo posebno sejo, ki se bo bavila z uradniškim vprašanjem v obče, posebno pa s posameznimi konkretnimi slučajmi radikalnega nasilja. Predvsem bo razmotrivala razloge, ki so napotili vlado, da vrši redukcijo uradništva prej, nego se je glede tega dogovorila z uradniškim udruženjem. Glavni savez nima ničesar proti pravilni redukciji zlasti nekvalificiranega osebja, ki je prišlo na svoja mesta po protekciji gotovih političnih osebnosti. Ako pa se hoče izvršiti pravilna redukcija, je treba imeti gotov ključ. Re-

dukcija se ne sme vršiti brez načrta ali kakor bi to zahtevali interesi te ali one stranke. V tem zmislu bo v nedeljo sprejeta resolucija, ki bo predložena tudi vladi.

Beograd, 15. februarja. g. V imenu demokratske stranke je sinoči Ljuba Davidović poslal ministrskemu predsedniku Pašiću pismo, v katerem navaja, da je vlada iz partizanskih nagibov vpokojila, premestila in odpustila nebroj kvalificiranih uradnikov in uslužbencev samo zato, ker so somišljeniki demokratske stranke. Demokratski klub najostreje protestira proti preganjanju uradništva ter bo po sestanku narodne skupščine z vso brezobzirnostjo nastopil proti onim, ki vodijo in izvršujejo to zločinski akcije. Pismo slika velikansko bedo, kateri so zapadle mnoge uradniške ročline, katerih poglavarji so že noč bili vrženi na cesto ter opozarja tudi na rastoče ogorčenje med državnimi nameščenici samimi.

RAŠINOVO STANJE BREZUPNO?

Praga, 15. januarja. I Stanje dr. Rašina je neprestano resno. V noči je kazal občutno onemoglost srca, in so mu morali dati injekcije. Berlinski specialista dr. Kraus presola stanje kritično.

Rusko-nemško-turška vojaška pogodba?

SILNO OBOROŽEVANJE TURČIJE. — EKSTREMISTI DOBIVAJO NA MOČI.

Carigrad, 15. februarja. I. Krogi, ki so vladu blizu, trdijo, da je sklenil izmet paša v Lausanni s Čicherinom tajno vojaško konvencijo. Izmet paša se je včeraj v Padernu sestal s Kemalom, ki se tamkaž že mudi nekaj dni. Turški ekstremisti dobivajo od indijskih, perzijskih, arabskih in afganistanskih muslimanov pozive, naj ne sklenejo sramotnega miru po tolikih sijajnih zmagah.

Zdi se da velika narodna skupščina ne nameravajo niti za las popustiti; to dejstvo potrjujejo tudi obširne vojne priprave: utrjuje se izmid, pripravlja se sekvestracija vseh grških in zavezniških ladij v malazijskih in turških pristaniščih. Baje je Nemčija ponudila Turkom pomoč in tajno vojaško konvencijo ter predlagala ustanovitev rusko-turško-nemškega bloka proti zaveznikom, če se hočejo Turki obenem potegniti tudi za ruhrsko zadevo.

Čicherin v Berlinu.

Berlin, 15. februarja. I. Čicherin je imel tu več konferenc z zunanjimi ministri in z voditelji nemškega gospodarskega življenja. Te konference so imele namen dovesti do rusko-nemškega zblizanja. Novinarjem je izjavil Čicherin, da bi Rusija rada videla tudi zblizanje med Francijo in Nemčijo, kar bi dovedlo do sanaciji Nemčije, ki v sedanjem gospodarskem stanju ne more pomagati Rusiji pri obnovnem delu.

Zavezniki so vnovič odklonili turške zahteve

VOJNE LADJE OSTANEJO V SMIRNI.

Pariz, 15. februarja. I. Člani vrhovne zavezniške komisije v Carigradu so danes izročili zastopniku Angore v Carigradu Adnan beju noto kot odgovor na zahteve angorske vlade po odstranitvi 24 zavezniških vojnih ladij, ki so vsidrane v Mali Aziji. Zavezniki so odgovorili, da so zahteve Turčije nesprejemljive; premirje, sklenjeno v Mudaniji, ostane v veljavi in zavezniški odredajo Turčiji pravico, zahtevati odhod zavezniških ladij.

Angorska vlada je napram ekstremistom, ki zahtevajo, naj se takoj napove vojno zaveznikom in naj se sekvestrirajo zavezniške ladje, brez moči. Možnost resnega konflikta je večja, kakor je bila doslej.

Položaj v Poruhriu

NAPETOST TRAJA DALJE. — NOVE FRANCOSKE REPRESALJE. POGAJANJA MED ANGLIJO IN FRANCIJO.

Berlin, 15. februarja. I. Položaj v Poruhriu je do skrajnosti napet. Izave angleškega premijera v zbornici ter vesti, da so angleške oblasti v Kölnu prepovedale Francozom prehod čez zasedeno ozemlje, ki ga upravljajo Angleži, so ohrabile Nemce do še močnejšega odpora. Nasprotno so povzročile silno razburjenje vesti, da namerava Anglija v najkrajšem času odpoklicati svoje čete od Rena, s čimer bi bile dane Francozom v Porenju popolnoma proste roke.

Po vsem zasednem ozemlju se incidenti množe od dne do dne. Na bojkot prodajaln in javnih lokalov v Dortmundu je odgovoril francoski general Fourniere z razglasom, da dovoljuje vsem Francozom v Dortmundu, zahtevati postrežbo v gostinah in prodajalnah. Če te ne dobe, se bodo dotične gostilne, ki bojkot nadaljujejo, takoj rekvirirale ali zaprle.

V Kaiserhofu so Nemci ustavili obratovanje elektrarne in Francozi vkljub vsem rigoroznim kazenskim ukrepom ne morejo vzpostaviti razsvetljave v mestu. V včeraj zasednem Weslu so Francozi aretirali glavnega ravnatelja carinarne ter vse njegove višje uradnike. Ceste iz Nemčije so zastražene po močnih kord-

nih francoskih čet s strojnimi; Francozi nadzirajo tudi potnike, ki potujejo na Holandsko. V Gelsenkirchenu nameravajo Francozi s silo iztirjati globo 100 milijonov mark, na katero je bilo mesto obsojeno zaradi bojkota. Do občutnejših incidentov je prišlo sinoči v Essenu, Emmerichu, v Düsseldorfu, kjer so Francozi izgnali stavkujočo telefonske namočence, in v Bracklu. Razen mnogih novih aretacij in izgonov so Francozi prepovedali za dalj časa ali celo za vedno večino poruhriških nemških listov.

FRANCOSKI MINISTER V LONDONU.

Pariz, 15. februarja. k. V ospredju javnega zanimanja stoji danes potovanje ministra Letroquera, ki je odpotoval v Bonar Lawom. Uradno se sicer zatrjuje, da je svrha ministrovega potovanja uređitev prevoza premoaga iz Poruhria za Francijo preko angleškega zasedbenega ozemlja, vendar se splošno smatra, če je mislija Letroquera obsežnejša in da gre za razgovor o eventualni angleški intervenciji.

V zvezi s tem se širijo tudi vesti o predstojećem sestanku ministrskega predsednika Poincareja z Bonar Lawom, ki naj bi se vršil že prihodnje dni v Havru.

Otvoritev konference o južni železnici

Zaključno odpotovanje naše delegacije.

Beograd, 15. februarja. g. Nocoj je odpotovala z orient-ekspresom v Rim naša delegacija, ki se bo pogajala glede odnosa oziroma zakupa južne železnice po naši državi. V delegaciji so ing. Avramović, dr. Otkar Rybaf, dr. Matko Laginja, dr. Bogdan Marković ter izvedenec dr. Borko in dr. Vondina, oba inšpektorja v ministristvu saobračaja. Konferenca v Rimu se je pričela danes dopoldne. D. prihoda naše delegacije se je udeležuje samo dr. Vondina, ki je odpotoval v Rim že pred dvema dnevi.

Pikro se v Beogradu komentira dejstvo da je naša delegacija odpotovala v Rim še le danes, ko so se posvetovanja rimske konference že pričela. Za našo državo lahko nastane iz te zanikarnosti neopopravljiva škoda.

SLOVENSKA ŽENSKA RAZSTAVA V BEOGRADU.

Beograd, 15. februarja. r. Danes je bila v tui šnjem ženskem klubu otvorena razstava izdelkov slovenske ženske obrti v Ljubljani. Med razstavljalami se nahaja tudi nekaj slovenskih kmotic. Izložena so v prvi vrsti čipkarska dela in veznine.

Konec monarhije na Grškem

Milan, 15. februarja. I. Listi poročajo iz Aten: Revolucionarna vlada pripravlja plebiscit, ki bo odločil, ali naj ostane Grška monarhija ali naj se izklee republika. Revolucionarji računajo z gotovo zmago republikancev. Kralj je bil že dolgo brez moči; posamezna ministristva so ga klicala k sebi za razne podpise, ko se je pritožil, ga je vlada činično potolažila, da se mu kmalu niti s podpisu ne bo treba več truditi. Hotel se je že odpovedati prestolu in je to željo izrazil ministrskemu predsedniku, ki pa je izjavil, da ti bilo to odveč, ker bo v kratkem ljudstvo sklepalo o njegovi detronizaciji.

Bolgarske reparacije

Beograd, 15. februarja. r. Iz Sofije poročajo, da je reparacijska komisija obvestila bolgarsko vlado, naj končno izvede izplačilo prvega obroka, ki ga dolguje zaveznikom v zmislu mirovne pogodbe. Medzavezniška kontrolna komisija je dobila iz Pariza nalog, naj ta sklep objavi bolgarski vladi, od katere se zahteva, da v najkrajšem času izpolni svoje obveznosti. Ni še gotovo, govori se pa, da bi reparacijska komisija zasedla bolgarske carine, ako Bolgarija tudi tega zadnjega opomina ne bo vpoštevala.

Pašićev kandidatski govor

r. Beograd, 14. februarja.

Na današnjem zboru zaupnikov radikalne stranke v hotelu "Paris" je bil za nosilca liste za mesto Beograd izvoljen Nikola Pašić, za kandidata v I. sruzu Božidar Maksimović, za namestnika Jakob Celibonović, za II. sruza pa kandidat Mihajlo Marjanović, za namestnika pa Pavle Kararadovanović.

Nikola Pašić je imel pri tej priliki govor, v katerem se je bavil s postankom in notranjim razvojem v naši državi. Naglašal je, da je krfski pakt določil samo glavna načela, kako treba urediti državo. On sam je bil mišljenja, naj dobi država naziv Srbija, ker je srbsko pleme najmočnejše in se je stoletja borilo za svobodo in skupno zavezništvo izvoljevalo potem zmago, kateri je sledilo potem ujediničenje vseh treh plemen. Drugi so bili zopet za ime Jugoslavija in ker niso hoteli sprejeti imena starega brata, smo pristali končno na sodanje ime. Nato je nastalo vprašanje notranje ureditve. Ima mo demokratično in slobodomiselno ustavo, ki daje vsem državljanom enake pravice, pravoslavna dinastija Karagorgjevičev pa je priznana kot dinastija cele države. Ustava je proklamirala suvereniteto naroda in je tako visokogradnja, kakor je nima nobena druga država, niti nobena republika. Prišlo pa je vprašanje, kako naj se izvede ta ustava. Tu je polovica demokratov pričela omahovati in se je postavila na stališče, na katerem soji tudi Radić. Mi smo pri tem poudarjali, da ne more tako daleč, ako vladni ljudje delajo z nami, ki so za izpremembo ustave. Zato smo apelirali na narod, da odloči, ali je za ustavo ali pa zahteva revizijo. Mislim pa, da nam ni treba poprejšnje nove ustave, dokler se ne realizira sedanja. Mi stojimo na stališču vidovdanske ustave, ker si ne želimo mrtve dobe prepričev. Kar se tiče Radićev republike na Hrvatskem je to zelo komedno stališče. Hrvatska naj bi tvorila v sredini naše države republiko, mi pa naj bi jo branili. Oni naj bi nič ne plačevali, mi pa naj bi jih vzdrževali.

Pašić je končno apeliral na vse navzoče, naj agitirajo med narodom za vidovdansko ustavo, ki je rešitev države.

Pred izvršitvijo rapalske pogodbe

Trst, 14. februarja.

Vsa laška javnost stoji te dni pod vtiskom sprejetja zakona o ratifikaciji svetomargarijskih konvencij. Ni ga lista, ki bi ne bil pospremljen tega dogodka z daljšim razmatranjem koristi, ki jih pričakuje Italija od njega, in skoraj splošno se označuje dan 10. februarja kot nekaj mejnika v novem preporoču Italije, ki pomenja zlasti za gospodarsko življenje države začetek, temelj kar najzamašnejšega razvoja.

Tako čitamo v laškem tisku: «Mirni sporazum obeh držav je treba pozdravljati kot začetek aktivnih in napredujočih gospodarskih odnošajev, ki pomenjajo za Italijo razširjenje njenega plivnega območja, njene trgovinske ekspanzije, za Jugoslavijo pa naravno naslonitev na najbližjo državo in glede svoje porabe i glede prevoza svojih proizvodov. Gospodarsko delovanje v sosednji državi so nam doslej z vsi preteklostjo ovirale razne tuje sile, ki so izrabljale negotovost in sumljivost političnih odnošajev. Ko se odpravljata vzrok z dobrovoljno in lojalno izvršitvijo dogovorov, kakor je izjavil Mussolini in zahteval, da se obveže tudi jugoslovanska vlada, bo ob svojo moč najzahrbtnejše orožje, ki bi se hotelo uporabljati v evri, da se ovira poslovanje naših pristanišč z neposrednim zaledjem in zaustavlja v prid drugim gospodarske ekspanzije, ki gre Italiji.» Laški tisk je prepričan, da bo lojalno izvrševanje svetomargarijskih konvencij in njemu sleden razvoj gospodarskih odnošajev med obema državama tudi najtrdnjše jamstvo za varstvo narodnih pravic Italijanov v Jugoslaviji.

Nekaj pa je pri vsem tem, česar ni najti v nobenem laškem listu: niti en laški list ne omenja v zvezi s temi očarjujočimi slikami laško - jugoslovanske bodočnosti nas Jugoslovancev v Italiji, ko bi bilo vendar edino le naravno, da bi se v tako važnem trenutku, ki naj pomenja sklenitev dobrega sosedstva med obema državama, ne pozabljala vez, ki bi edina mogla v resnici utrditi take odnošaje. Usoda Italijanov v Jugoslaviji se je rešila z mednarodno pogodbo, mi Jugoslovani v Italiji pa smo zaščiteni (?) le z besedo italijanskega ministra, čigar mednarodna pogodba sicer res danes stoji pred izvršitvijo, čigar beseda o naših «svobodnih» pa se je v ustih njegovega naslednika izpremenila v «asimilacijo». «Naši» državljani nemškega, kakor tudi oni slovanskega plemena bodo imeli med nami svobodo, ki nam bo kmalu v ponos, da jo bomo videli kot vzgled drugim evropskim državam.» Tako je govoril grof Sforza 25. junija leta 1921. v rimskem parlamentu. Danes, ko se s svetomargarijskimi konvencijami zajamčuje obstanek italijanskih manjšin v Jugoslaviji, pa njen izvrševalec Mussolini popolnoma pozablja tisto «svobodo», ki naj bi bila v zgled drugim evropskim državam in ki naj bi jo nam zajamčeval nikdar omarčeni italijanski čut svobode! Namesto svobode — asimilacija, to se uavi: raznaroditev! Zato so nas se-

dej pozabili, zato so nas prezrli, kakor bi nas že ne bilo več, dasiravno smo in ostanemo edini most med obema narodoma: italijanskim in jugoslovanskim. Ali je pa mogoče tako zaupanje, tako spoštovanje med dvema narodoma, če mora eden gledati, kako drugi obsoja v neizogibno smrt kri njegove krvi? Ne! Gospod Mussolini, človek s tako visoko letenim narodnim čutom, vé gotovo sam predobro, da gmočne koristi niso bile in ne bodo nikdar trajna podlaga prijateljstvu med narodi, saj vendar ob vsaki priliki izpoveduje svoj vse samo ne nesebični «do ut des». Ali izkaže naj se kot izvršitelj, pa bo mogoče doživeti dokaz, da tudi najboljša, najvarnejša strateška meja ne deli, temveč draži dva naroda, ki sta si podala roko v iskrenem vzajemnem spoštovanju svojih pravic in svoje svobode! A. Etkar.

Politične beležke

+ Zbor zaupnikov krajevnih ljubljanskih organizacij JDS, ki se je vršil včeraj v dvorani Kazine v Ljubljani, je pokazal, kako močno se je okrepila disciplina stranke v zadnjem času. Udeležili so se go glasom prezenčene liste do malega vsi zaupniki, nad 150 na številu. Minister n. r. dr. Zerjav je podal poročilo o pogajanjih, ki jih je vodilo načelstvo stranke z vsemi ostalimi sorodnimi naprednimi strankami za dosego naprednega bloka v svrhu skupnega nastopa proti skupnemu sovražniku — klerikalizmu. Naglašal je, da je šlo načelstvo pri tem do meje skrajnih možnosti, da pa se je kljub temu akcija vsled intransigence ostalih naprednih strank ponesrečila. Nato je dr. Zerjav podrobno referiral o pogajanjih, ki so se vršila za volilni kompromis med JDS in NNS v Ljubljani. Pogajanja so prekinjena, in računati moramo, da z ozirom na intransigentno stališče NNS žal ne bo skupnega nastopa. JDS ne nosi nobene krivde, odgovornost je na NNS, ki zahteva popolno žrtve načel in časti JDS. Zaupniki so sprejeli izvajanja dr. Zerjava z viharim odobravanjem na znanje. V debati se je pokazala popolna soglasnost v nazorih. Z enodušnim odobravanjem je bil postavljen za kandidata stranke v Ljubljani bivši poslanec profesor Josip Reiser, njegov namestnik, ki naj bo reprezentant pridobitnih slojev, se določi na nedeljskem zboru zaupnikov demokratske stranke za ljubljansko oblast.

+ JDS v Hrastniku. V soboto, dne 17. t. m. ob pol 8. zvečer se vrši v gostilni Dolinšek občni zbor krajevne organizacije. Člani in prijatelji stranke se valjajo, da se zbora udeležijo!

+ Seja širšega odbora krajevnih organizacij JDS v Celju se je vršila v sredo zvečer v Narodnem domu ob obilni udeležbi strankinskih pristojnih iz vseh stanov. Navzoč je bil tudi nosilec kandidatne liste za mariborsko okrožje dr. Kukovec. Iz večerne debate o izvedbi podrobne volilne agitacije je bilo posneti, da vlada povsod, v večjih krajih in po deželi, prav živahno gibanje za demokratsko stranko, ki more edina pokazati nekatere prav lepe uspehe v zadnji narodni skupščini. Strankini zaupniki po deželi dobe potrebna navodila. Glejajo pa naj tudi, da bodo v stalnih stikih s centralnim strankinim vodstvom.

+ Učiteljstvo obojega absolutizem Ivana Hribarja. «Učiteljski Tovariš» prinaša na uvodnem mestu izjavo Poverjenišva UJU v Ljubljani, v kateri obžaluje, da je pokrajinski namestnik prezel tropredlog učiteljstva za imenovanje podpredsednika višjega šolskega sveta. Postavil je učiteljstvo pred izvršeno dejanje» navzlic temu, da so željo za tropredlog izrazili najlegitimnejši zaupniki in zastopniki, predsedniki vseh 32 okrajnih organizacij učiteljskih društev iz cele Slovenije, ki so bili na tozadevni seji navzoči. Izjava organiziranega učiteljstva, ki stoji danes rano ob rami v najtesnejši zvezi s hrvatskim in srbskim učiteljstvom; da je prezel željo učiteljstva, ki se bori za državno, narodno in stanovsko edinstvo in ki se bori v najhujših masah za uveljavljanje državne ideje in avtoritete ustavnega državnopravnega in družabnega reda — kar je dosedaj še vsaka vlada v Beogradu znala visoko ceniti in upoštevati. S svojim korakom je Hribar potrdil svoje znano stališče, da ni prijatelj stanovskih in strokovnih organizacij. Toda zaradi osebnih vprašanj se ne bodo razvajale naše vrste, kar je bila morda želja Ivana Hribarja. Izjava izreka na koncu ponovno obžalovanje nad stališčem pokrajinskega namestnika. — Gosp. Ivan Hribar bo kmalu spal na samih lavirah, ako bo tako dosledno nadaljeval svoj absolutizem. Večje terne radikalna stranka v Sloveniji ni mogla zaleteti, kakor da si je izbrala tega avtoriteta za svojega kolovodjo.

+ Ustanovitev Narodno - napredne stranke. Sinoči se je v dvorani Mestnega doma zbralo do 60 pristajev grune okrog «Slov. Narodas», ki so odobrili konstituiranje te grupe v posebno Narodno - napredno stranko ter sprejeli program in organizacijski statut. Sedanku je predsedoval dr. Triller, ki je podal poročilo o političnem položaju ter omenil tudi negativni izid pogajanj, ki so se po inicijativi JDS vršila za dosego volilnega kompromisa. Dr. De Franceschi je poudarjal absolutno po-

trebo, da se doseže za vsako ceno sporazum z demokrati ter je predlagal, da naj delegati NNS nadaljujejo prekinjena pogajanja. Dr. Ravnihar je zastopal stališče, da se naj ljubljanski poslancev parlamentarno - strankarsko opredeli šele po 18. marecu, ko bo grupacija v narodni skupščini že vidna. Radikalni stranki je treba priznati pravico, da si osvoja teren tudi v Sloveniji. Če bi radikalcu pristali na bistvene zahteve NNS, bi bilo sodelovanje mogoče. Končno je bila sprejeta kandidatura dr. Ravniharja, za namestnika pa je bil izbran veletržec Viktor Meden. Odbor je bil predlog, da se z demokrati in ostalimi dvema naprednimi skupinami skuša na tej osnovi doseči «časen sporazum».

+ Lahkomiselnost je v današnjih časih eksperimentiranje s snovanjem nove stranke, pravi «Slovenski Narod», ko omenja vesti o nekaki «Gospolarski stranki», ki jo kaže snuje v Ljubljani. Če pomislimo, da smo v zadnjih tednih dobili k svojim neštetim dosedanjim strankam kar pet novih, moramo priznati, da je izraz lahkomiselnost že jako blag. Kmalu bo znanj, kako črk v alfabetu za označbo vseh teh novih grup in grup, ki se navadno ustanavljajo pri omizjih, si dajo novo ime, objavljajo «velikopotezne» programe, predstavijo javnosti svoja «časna» načelstva in izvrševalne odbore, ki so jih gg. ustanovitelji sami postavili, ter veselo vstopajo v politično areno. Pri tem pa se Slovenci silno čudimo, da se nam cela Jugoslavija smeje in se zabava nad žalbo vojno, ki jo uprizarjamo. Komaj se je pred par dnevi rodila SSDL, ji je sledila NNS, sedaj se snuje GS, v Mariboru pripravljajo SRRSS, dr. Korun ustanavlja menda RSSJ — treba bo od alfabeta preiti k številkam ter organizacije naše politične samozvesti numerirati. Kadar bomo potem Slovenci v parlamentu in v politiki tepeni, bomo svoje numerirane kosti vsaj lahko zbirali...

+ Razpadanje socialistične stranke. Včeraj smo poročali, da je oficijalna socialistična stranka pri zadnjih pogajanjih s štajerskim oblastnim odborom prezenirala kot nosilca liste med drugimi bivšega poslanca dr. Milana Koruna. Sedaj pa objavlja službeni organ stranke «Napreje», da je dr. Korun iz stranke izstopil. Njemu se je pridružil tudi J. Golmajer. Dr. Korun ustanavlja, kakor poroča «Napreje», novo socialistično stranko ter prične izdajati poseben list.

+ Blokaški falsifikat. Zagrebški «Obzor» dokazuje svojim čitateljem, da se na Slovenskem tudi demokrati pogajajo z Nemci. Kot dokaz citira «Jutro», češ, «glasilo mladih demokratov priznava, da so se nekateri člani mladodekratev (ali eksistirajo tudi starodemokrati?) pogajali z Nemci v Celju radi volitev.» Naši čitatelji vedo, da je ta trditve prost falsifikat Radićevga priganjaka. To vé seveda tudi «Slovenski Narod», ki pa navzile temu z veseljem ponatiskuje «Obzorovo» laž.

+ Štiri radikalne liste v Sremu! Časopisje poroča, da je prišlo v Sremu do največjega razkola med radikali. Razen Pašićev in Protićev liste so postavile svoje kandidate že dve skupini takozv. nevtralnih radikalcev. Nosilec ene liste je Nikola Petrović, a druge profesor Stanoje Stanojević. — Ta slučaj jasno priča o popolnem razkolu radikalcev.

Po svetu

— Rasa in avstrijsko ljudsko štetje. V Avstriji je odrejeno ljudsko štetje. V vprašalnih polih pa se zahteva, da vsakdo navede, kakšni rasi pripada. Treba bo torej študirati rodovnike in dognati do pradedov in prababi, kakšne krvi je kdo, s kom se je ta kri mešala in kakšen je končni efekt. Zahteva je zelo komplikirana, vzbuja ogorčenje in se več smeja. Ako naj se zahtevi ustreže, bo treba zaključek ljudskega štetja odgoditi za par let in stroški narastejo na milijarde. Očitno je ta zahteva naperjena proti Židovstvu. Dognati hočejo čiste arice, čiste semite in mešanice. Zahteva, ako se izvrši resno, lahko Avstrijo temeljito osmeši. Izkaže se, da je čistih aricev manje nego mešanecv in semitov ter da je čistih Nemcev manje nego mešanecv s slovanskimi in drugimi plemen. Arhivi in matrike se torej odpro in pričakuje, da bodo veliki presenečeni. Genealogija postane najbolj aktualno in najboljše plačana veda. Uspeh pa prinese lahko hujšo blamažo baš najbolj zagriženim antisemitom in nemškimi nacionalcem. Dunajski listi so že danes polni dovtipov.

— Komplot proti Mussoliniju. Iz Rima poročajo, da so v Parmi odkrili obsežen komplot, naperjen proti življenju Mussolinija. Zarotniki so bili komunisti iz Romagne.

— Smrtosodni dvoboj dveh fašistovskih voditeljev. V mestecu Signa blizu Firence je radi neke politične polemike prišlo do dvoboja med dvema fašistovskima voditeljema. Načelnik mestne fašistovske milice Pjero Nenciolini je pozval na dvoboj načelnika fašistovske legije «Disperata» Pastettija. Dvoboj je končal s smrtjo obeh protivnikov.

— Bojkot — francoske mode. Iz Berlina poročajo, da je zveza nemške modne industrije soglasno sklenila, da se morajo njeni člani obvezati, da ne bodo do preklica naročevali belgijskega in francoskega modniškega blaga.

— Angleški kralj postal ded. Princ. Princinja Mary, ki se je lani poročila z lordom Lascellesom, je rodila 7. t. m. sina, ki bo po dvorskih statutih princ, pa ne bo imel pravice do naslova visokost, kateri naslov je pridržan le za prvega kraljevega sina in sina prestolonaslednika.

— Kako so narasle cene v Nemčiji? «Frankfurter Zeitung» poroča, da so narasle cene v Nemčiji za 7100krat napram predvojnini cenam. Indeksna številka za januar je 715.881 odst. Najbolj so narasle cene tekstilnemu blagu, kožam in živilskemu potrebščinam.

— Naraslanje cen v Franciji. Francoska indeksna številka za cene v veliki trgovini izkazuje v januarju 1923 znaten porast napram decembru 1922. Cene so sicer polagoma narasle že 7 do 8 mesecev, v januarju pa je bil narast cen izredno velik. Vzrok temu je deloma padec franka deloma pomanjkanje premoga.

Prosveta

Ljubljanska drama.

Petek, 16.: «Ugrabljeni Sabinke». A. Sobota, 17.: «Za pravdo in srce». B. Nedelja, 18.: ob 3. popoldne «Lilom». Izv. Ob 8. zvečer: «Ugrabljeni Sabinke». Iz. Ponedeljek, 19.: «Čudež sv. Antona» in «Crna dama iz sonetov». D.

Ljubljanska opera.

Petek, 16.: «Nižava». C. Sobota, 17.: «Prodana nevesta». A. Nedelja, 18.: «Rigoletto». Izv. Ponedeljek, 19.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Petek, 16.: «Čvor». Izv. Vojaška predstava. Sobota, 17.: «Ljubosumje». B. Oostuje g. Šest iz Ljubljane. Nedelja, 18.: pop.: «Ljubosumje». Izven. Znižane cene. Zvečer: «Faust». Izven. Oostuje g. Sovilski.

Ljubljanska opera: A. Dvořák: «Vrag in Katra». Opera ni bila Dvořakova glavna stroka, v kateri se je udeleževala nje-ova kompozitorska genialnost. Pomen Dvořakov za razvoj glasbene umetnosti in težnje njegove tvorbe leži v instrumentalni skladbi, predvsem v orkestralni. Značilen je zanj in za vsa njegova dela slovanski duh, pristno narodni karakter; v tem je brat Smetanov. Danes je njegovo ime slavno ne le med Slovani, nego tudi v Berlinu, Lipsiju, Londonu in Newyorku. Tudi med Slovenci uživa ugled in ljubezen kot menda še vedno največji češki skladatelj. Poznamo nekatere njegovih slovanskih plesov, njegova oratorija Stabat mater in Sv. Ludmila, kantato Svatheno kosuho in opere «Rusalko». — «Vrag in Katra» je po dejanju zajeta iz narodne češke pravljice, po glasbi iz narodne češke glasbe. Sledajno se vrši naša premiera Dvořak-Wenigove opere v času jubileja kmetijskih uporov proti tlaki in graščinski krutosti. Dejanje je fantastično romantično, nalivno zabavno in se zaključi še z zmago prebrisanega in junaškega kmeta, ki se niti hudila ne boji, in z odpravo tlake. V glavnih štirih partijah nastopa opera tudi izvrstne igralce, oziroma igralko. To je naša pri nas. — Predstava je bila zelo lepa, za kar go predvsem priznanje g. dirigenta Balatki, ki je opero izvrstno naštrnil in vzorno dirigiral, dalje izvrstnima solistkama gđ. Thalerjevi in gospej Thierry-Kavčnikovi ter solistom g. Betettu, Kovaču in Zupanu. Dekoracije g. Skrušnega so bile prav okusne: deli III. del. Različni lučni efekti v I. del. pa so bili odveč in celo nemišeln. Opera, tudi kostimno lepo opremljena, bo ne dvomno pri široki publiki zaradi svoje drastične komike, s katero nastopa resolutna punčara Katra in s katero odziva II. del. vragi in vražice, v III. del. pa graščinski posli vse dejanje, posebno priljubljena. Tudi chori in balet so bili vsesokoz na mestu. Očitno je dosegla opera po zaslugi popoln uspeh. Bilo je mnogo pleskanja, šopov, vencev ter nešteto poklicev pred zastor. Več po repiziji.

Gledališki abonente v Ljubljani se ponovno in nujno valjajo, da tako, najkasneje pa do 20. februarja poravnajo že zapadle obroke. Mariborsko gledališče. Včeraj ni bilo nobene predstave, čeprav so predvečranjem gledališki lepaki javili «Fausta». Ker je pust že pri kraju, bi si želeli končno malo več reda v javljenju repertoarja kot sploh smotrenosti v repertoarju. Ponovno se je že na vseh koncih in krajih zahtevalo, naj bude n. pr. nedelja popoldne rezervirana mladini in preprostem ljudstvu. Tudi gledališka uprava je privzela umestnost te zahteve, kljub temu pa javlja za nedeljo popoldne predstavo «Ljubosumje», ki ni ravno privlačna za popoldnansko nedeljsko publiko, za mladino pa je uprava sama označila igro kot neprimerno. Zakaj ne privoščiti upravnju ljudstvu in mladini rajši po nižani ceni «Baron Trenka», ki so ga s tolikim samozatajevanjem dali za parkrat v praznem gledališču. Mi smo ponovno pokazali, da upoštevamo težave, s katerimi se mora naše gledališče stalno boriti. Zato smo tembolj upravičeni zahtevati, da gledališče po nepotrebnem ne obtežuje blagajne in ne kvartir okusa publike. — a. r.

50letni-ko igralskega delovanja praznuje dne 2. marca doojen in prav beogradskega gledališča, Pero Dobrinović. Mestni odbor Udruženja gledal. igralcev v Beogradu priredi jublatno na čast v novem gledališču slavnostno predstavo «Don Pietro Caruso». Dobrinović kljub

svoji visoki starosti in polstoletnem naporu igralskem delu še vedno ni izgubil svežosti in elastičnosti v kretanju in igra še dandanes tudi najtežje vloge.

Ličarjev koncert v Ljubljani. V ponedeljek dne 19. februarja ob pol 9. uri zvečer se vrši v dvorani Filharmonične družbe koncert našega rojaka-pianista g. Cirila Ličarja. Spored obsega sledeče točke: 1.) R. Schumann: Kreisleriana; a) Presto, b) Moderato con espressione, c) Molto agitato, d) Lento assai, e) Presto; 2.) Allegro giocoso. 3.) Glasunov: Variacije na rusko temo. 4.) Milojević: a) Bojerka, b) Maro Resavkinjo, c) Na dje-dovoj nji, d) Raslohe se belo Dona. 5.) Smetana: a) V. Cechach, b) Slavenski českih sedlaku. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. Sedeži po 15, 12, 10, 8 in 6 Din, stojšča 3 in 2 Din. — Ciril Ličar je poleg Antona Trosta gotovo najodličnejši naš pianist, ki se je na koncertnem odru doma in tudi izven naših mej absolutno uveljavil. Kjerkoli je do sedaj še nastopil, povsodi hvali kritika njegovo umetniško igro. Po mnenju kritikov, se odlikuje njegova igra po strogem, zdravem ritmu, veliki sigurnosti ter izredni tehnički. Najtežja mesta obvlada z lahkoto. Soglasno pa hvali tudi kritika njegovo izrazito muzikalnost, ki je vedno le v službi prave in resnične umetnosti.

Glasba v Zagrebu. Dne 11. februarja je izvajala Zagrebačka filharmonija sinfonični scherzo v a-duru, katerega je komponiral dirigent društva, Krešimir Baranović. Kritika je ugotovila, da je treba uvrstiti to novo skladbo med najboljše hrvatske sinfonične skladbe. Na istem koncertu je filharmonija izvajala tudi Berliozovo uverturo «Scherzo Romaine» in Dvořakovo sinfonijo v e-molu «Z novih svetov».

Za obnovo pogorelega sofijskega gledališča je bila otvorenja javna sub-skripcija, ki izkazuje že dosedaj lep uspeh. Vendar pa ni upanja, da bi bilo gledališče dozdano pred koncem leta, ker je uničen cel oder z vsemi kulisami in rekviziti, garderobni prostori in pohištvo v parterju, vsi ostali predmeti in prostori pa so občutno poškodovani. Skupna škoda znaša 200 milijonov levov.

R. H. Bartsch — petdesetletnik. Pred dnevi je praznoval nemško-avstrijski literarni svet 50letnico pisatelja Rudolfa Hansa Bartscha, ki je znan po svojih romanih, zlasti po proslulem «Das deutsche Leid», tudi med Slovenci. V tem romanu, a tudi v mnogih drugih, prevladuje tako očitno nemška kovinskična tendenca, da postajajo naposled že neprebavni. Zato se Bartsch tudi ni mogel z uspehom uveljaviti v velikem nemškem svetu, ampak je ostala njegova slava omejena pred vsem na alpske dežele. Sedaj živi pisatelj na Dunaju.

O ruski revoluciji liriki predava s soboto dne 17. februarja ob 19.30 na ljubljanski realni univ. lektor dr. N. Preobrazenski. Predavanje bo obdelalo klasiko simbolizma (Beli, Blok, Brjusov in Ivanov), proletarske pesnike, imaginiste in «skite». Predavanje bo v slovenskimi. Vstopnice v korist revnih ruskih dijakov se dobe pri vstopu.

Sokolstvo

Sokoisko društvo v Šiški ima v soboto 17. t. m. ob 20. uri v šoli predavanje o «Avijatiki» ali zrakoplovstvu. F obilni udeležbi vabi odbor.

I. jugoslovanski vsesokolski zlet. Seja zletnega likvidacijskega odbora se vrši v ponedeljek, dne 19. t. m. točno ob 7. zvečer v Saveznih prostorih.

Sport

S. K. Lirijska v Ljubljani. V soboto 17. t. m. ob 20. uri se vrši v sobi Sportne zveze v Narodnem domu predavanje g. Janouška za tekmovalna moštva nogometne sekcije.

Smučarska tekma T. K. Skala se vrši, kakor že javljeno, v nedeljo, 18. t. m. v Planici pri Ratečah. Snežne razmere so zelo ugodne, kar je padlo na stari, zmrznjeni sneg precej prišča, tako da se obeta sijajna smuka. Tekma naj pokaže napredek tega dvignega zimskega sporta in uspehe sistematičnega dela. Zato je potrebna sigurna odločba kar največjega števila članov in članic. Odbor upa, da dobi še pravočasno dovoljenje za poizvično vožnjo. Člani se zbirajo v soboto ob 14.30 na glavnem kolodvoru, odhod z vlakom ob 15.30, ki ima direktno zvezo s Planico in je zadnji, ki se ga morejo tekmovalci poslužiti. Zrebanje v soboto zvečer, odhod na start v nedeljo ob 6. zjutraj. Za prenočišča in vse drugo je poskrbljeno.

Kongres sportnih društev na Poljskem. Poljski sportni savez priredi 3. in 4. marca v Varšavi sportni kongres. Kongresa se bodo udeležili tudi člani državnega sveta, ki izvršujejo vrhovno nadzorstvo nad sportno vzgojo, in člani olimpijskega odbora. Razpravam bodo prisostvovali tudi zastopniki vlade, po čijih kompetenco spada podpiranje sporta, dalje zastopniki zveze mest, učiteljskih in zdravniških društev. Kot glavni predmeti razprav so določene nastopne točke: 1. družabna naloga poljskega sporta, 2. skrb vlade za razvoj sporta, 3. podpiranje sporta od strani občinstva in 4. ureditve odnošajev med državo in sportno zvezo ustavodajnim putem. Usta-novile se bodo štiri komisije, in sicer propagandna (potom časopisja), vzgojna (potom gojenja sporta v šolah), vojska in komisija za najnujnejše potrebe sporta.

* **Dr. Plešić poklican na varšavsko univerzo.** Dr. Plešić, profesor na zagrebški univerzi, je pozvan, kakor poroča beogradska «Politika», na varšavsko univerzo, da predava tamka jo jugoslovanski književnosti. Poljska vlada je že odobrila sklep varšavske univerze, pokrajinska uprava v Zagrebu pa je dovolila dr. Plešiću dopust. Prof. dr. Plešić ostane v Varšavi do konca tekočega šolskega leta, t. j. do meseca julija.

* **Prepovedane manifestacije v Mariboru.** Mariborska Orjuna je za sinoči sklicala veliko protestno zborovanje v Narodni dom proti zahtevi klerikalcev, da se vpkloče v Maribor za varnostno stražo orožništvo in se policija, ki jo tvorijo večinoma Primorci, odpusti, češ, da ni zanesljiva. Istočasno so sklicali tudi klerikalci neko zborovanje. Ker pa se je bilo bati izgrede, je policija obe zborovanji prepovedala. Orjuna namerava sklicati radi tega svoj sestanek za prihodnjo sredo, ko je napovedano tudi klerikalni shod, na katerem hočejo govoriti klerikalci zlasti o Orjuni.

* **Smrt odličnega dalmatinskega prirodoslovca.** V Splitu je v starosti 74 let umrl znan zdravnik dr. Edvard Karančan, zelo zaslužen prirodoslovec, ki se je mnogo bavil spreiskovanjem žuželk v Dalmaciji. Zapustil je ogromno zbirko brošur, ki obsega 8360 evropskih vrst, med temi 2320 iz Dalmacije. Šest vrst žuželk nosi v znanstvenem svetu njegovo ime.

* **Prince Pavle obišče tudi London.** Iz Beograda se poroča: Prince Pavle, ki je odpotoval v Pariz, obišče tudi London, da čestita vojvodi Yorkemu povodom njegove zaroke.

* **Kralj obiskal beogradskega klinika.** Kralj Aleksander je v spremstvu dvornega maršala in dežurnega pobočnika obiskal predvčeršnjim kliniko medicinske fakultete na Vračarju ter si ogledal vse prostore in naprave. Prof. eorski zbor je kralju razkazal in pobjasneval razvoj in napredek mlade medicinske fakultete.

* **Kralj in učitelj.** V slavonski Vrbani službuje na tamkajšnji osnovni šoli mladi učitelj Mihajlo Živić, ki je izbran slikar ter posebno nadarjen v lesni rezbariji. Rad bi bil šel na umetniško akademijo ter je v to svrhu zaprosil za enoleten dopust, katerega pa ni dobil. Zato se je odpravil naravnost v Beograd h kralju, ki ga je prijazno sprejel in mu izročil priporočilno pismo, s katerim ga je poslal k pokrajinskemu namestniku v Zagrebu. Obenem je kralj sprejel štiri njegove lesoresce ter mu naročil, naj se čez leto dni zopet vrne k njemu s kakim novim delom. Živić bo dobil stalno učiteljsko plačo, dopust in še kraljevo nagrado za lesoresce.

* **Narodna banka izda zlatnike?** Zlatar Milan Lazarov v Osijeku je nameraval kovati nove zlatnike s podobo kralja Aleksandra in je v to svrhu prošil dovoljenje. Ministrstvo za trgovino in industrijo pa je prošnjo odklonilo, češ, da namerava izdati nove zlatnike Narodna banka sama.

* **Zanimivost iz mareziganskega procesa.** Že prvi dan procesa, ki se je pričel v sredo pred tržaško poroto, se je pripetil zelo zanimiv dogodek, ki priča, da v Italiji za fašiste kazenski zakoni sploh ne obstojajo, zato pa morajo tem bolj obdržati post italijanske justice Slovenci. Med 26 obtoženci je bilo namreč 11 fašistov in 15 domačinov iz Marezige. Predsednik porotnega sodišča je takoj po otvoritvi razprave naznačil, da je vseh 11 fašistov, ki so o priključitvi državnoborbovskih volitev v Marezigah streljali na slovenske volilce, oproščenih obtožbe na podlagi amnestije z dne 22. decembra, ker so zagrešili kaznjiva dejanja v nacionalne svrhe. Na obtožni klopi je ostalo nato samo 15 Slovencev. Njihov zagovornik Zennaro je predlagal, naj se določbe amnestije uporabijo tudi zanje, toda sodni dvor je odklonil ta predlog z motivacijo, da bi pomenilo zasmeševati zakon, ako bi se oprostili ljudje, ki so ubili one, kateri so zasledovali nacionalno svrhu. V resnici zanimivo postopanje, ki je v kričečem nasprotju s postopanjem naših oblasti napram akcijam naših nacionalistov.

* **Kompenzacija za Božidarja Severja.** Po poročilih beogradskega lista zahteva madžarska vlada kot kompenzacija za interniranega Božidarja Severja, da naša vlada zaprtega dr. Varga in njegova soprota Ignacija in Felijana, ki so bili obsojeni v znanem subotičkem špijanskem procesu, izpusti.

* **Novinarska visoka šola v Pragi.** Kakor smo svojčasno že poročali, je na Češkoslovaškem izdelan in odoben načrt za ustanovitev novinarske visoke šole v Pragi ter so tudi že imenovani nekateri profesorji. Ta nova visoka šola bi se imela otvoriti že početkom letošnjega poletnega semestra. Sedaj se iz Prage poroča, da ni bilo mogoče izvršiti pravočasno vseh potrebnih priprav, vendar se je otvoritev šole morala preložiti na letošnjo jesen. Projektirana novinarska šola bo po svojem značaju pravi znanstveni inštitut in ne navadni zavod za vzgojo in izobrazbo novinarjev.

* **Gradnja železnice Ljutomer - Ormož.** Gradnja železnice Ljutomer - Ormož je v polnem teku. Zaposlenih je večje število inženirjev, tehniških delavcev in mnogo delavstva. Gradnja se hake, stavilo se profili in dovaža ma-

terijal. V Ljutomeru in okolici vlada nenavadna živahnost.

* **Izprememba v uredništvu tržaške «Ere Nuove».** Dosedanji ravnatelj tržaškega nacionalističnega dnevnika «Era Nuova» g. Fr. Paoloni je 14. t. m. odstopil in prepustil vodstvo lista uredniku Brunu Astoriju, ki ga je v redakcijskih poslih nadomestoval že zadnje tri mesece.

* **Zagrebški brzdovlak skočil s tira.** Včeraj ponoči je brzdovlak, ki vozi iz Zagreba v Beograd, skočil na odprti progi med postajama Ivanjkovo in Vinikovec s tira. Človeških žrtev ni bilo in tudi gmotna škoda je zelo majhna. Samo nekateri vlaki so imeli znatne zamude.

* **Mistifikacija «Politike».** Beogradska «Politika» poroča o napadu na Cirilovo tiskarno v Mariboru, a govori pri tem o «cirilski» tiskarni, edini tiskarni v Mariboru, ki tiska tudi v cirilici. Kak šaljivco ali zlobnež je zlorabil neznanje razmer in sorodnost med izrazoma «cirilova» in «cirilika» ter tako potegnil ta, sicer seriozni in previdni beogradskega dnevnika.

* **Kako klerikalci poročajo v svoje pobratimске liste na Hrvatskem,** o tem priča poročilo zagrebške «Narodne Politike» o mariborskem dogodku. Poročilo začneja tako: «V soboto je demokratski Sokol v Mariboru priredil svojo maskarado. Na zabavi so bili urednik «Tabora» R. Rehar, dopisnik «Jutra» dr. Reisman, urednik agrarnega urada Cazafura in Stefančić ter policijski uradnik Sternad. Po polnoči so odšli z zabave neki Orjunaši, ki so se nahajali v društvu imenovanih gosposodov» in nato opisuje, kako so dotični Orjunaši šli najprej v Radvanje razbijati nemško prireditel, potem pa nad Cirilovo tiskarno. Da bi bila zveza med demokrat in napadalci še jasnejša, citira «N. P.» brzdovlak «Riječ», ki slika poguben vtis pisave klerikalnega časopisja na mnenje inozemstva o Jugoslaviji. «Narodna Politika» je že takrat vedela, da ta brzdovljaka ni nič drugega nego migljaj Orjunašem, da navajajo na klerikalne tiskarne, kar se je sedaj v Mariboru tudi promptno zgodilo! — Takih lonovščin je zmožno le klerikalno časopisje.

* **Smrtna kosa.** Včeraj je umrl na živčnem oddelku ljubljanske bolnice vladni tajnik g. dr. Venčeslav Polak, star komaj 39 let. — Dne 14. februarja je umrl v Ljubljani v starosti 79 let zasebnik g. Fran Skof. — V Skopem je umrla g. Marija Spangher, roj. Furlani. — V sredo jutraj je umrl v hiralnici sv. Jožefa v Ljubljani g. Josip Česenj, bivši policijski agent v Trstu. Po prevratu je služboval v Jugoslaviji, kjer si je kot begunec nakopal bolezen, kateri je podlegel. Pogreb bo danes popoldne iz hiralnice. — N. v. m. p.

* **Razpisani zdravniški službi.** Pri vodstvu splošne bolnice v Mariboru sta razpisani mesti kirurškega in dermatološkega asistenta. Interesenti se opozarja jo na razpis v «Uradnem listu».

* **Imenovanje v zdravniški službi.** Asistent kirurškega oddelka državne bolnice v Ljubljani dr. Fran Minač je ime novan za primarija ortopedične bolnice pri socialnem skrbstvu v Ljubljani.

* **Odlikovanje.** Gozdar Mirko Hanzlovsky v Kostanjevici je odlikovan z redom sv. Save pete vrste. Red mu je na svečan način dne 13. februarja izročil vođa ljubljanske direkcije šum.

* **Prvo letošnje porotno zasedanje v Celju** prične dne 5. marca in so porotniki že izbrani. Zanimivo je, da je bilo lani v Celju zaradi pomanjkanja potrebnih razprav samo enkrat porotno zasedanje.

* **Inspekcija dela v Celju se opusti.** Inspektor G. Deak je premeščen v Maribor kot šef inspekcije dela za celo mariborsko okrožje.

* **Telefon v Črnomlju in Metliki.** Tudi naša Bela Krajina dobi v kratkem telefonsko zvezo z ostalim svetom — telefonsko govorilnico v Črnomlju in Metliki. Napeljava že s kolodvorov omenjenih do poštinih uradov je že dovršena.

* **Za Rusijo ni več cenzure.** Minister pošte in brzojava je odredil, da se s 15. februarjem ukine cenzura, ki se je doslej vršila nad pošto, namenjeno za Rusijo.

* **Poštni golobi.** Vojno ministrstvo se bavi z vprašanjem, da se čim prej tudi v Jugoslaviji uvedejo poštni golobi. V ta namen je ministrstvo začelo zbirati podatke o oficirih, brez ozira na vrsto orožja, ki so bili v bivši avstro-ogrski vojski zaposleni pri golobih poštnih in podobnih napravah. Oni, ki so služili v teh edinicah, se naprošajo, da s pismenim raportom obvestijo vojno ministrstvo.

* **Nov sneg v južnih krajih.** Kakor poročajo iz Niša, je zadnje dni v vzhodnem delu Srbije padlo zopet mnogo snega. Vseled tega je železniški promet zelo oviran. Sneg pada že nekoliko dni. Za kidanje snega se ponekod uporablja jo vojak.

* **Splašen žrebec.** Vojaku Martinu Gozdeku v trnovskem predmestju v Ljubljani se je splašil vpreženi žrebec, zdril naprej proti Staremu trgu in nato na Poljansko cesto. Na Starem trgu se je zaletel v izlozbeno okno trgovca Hinka Severja, na Poljanski cesti pa je zadel v neki vogal, naka je padel in obležal. Trgovca Sever ima akupno \$700 kron škoda.

* **Skrivnostna košara.** Na železniški postaji Slavonski Brod je te dni neki

orožnik opazil, da je iz vagona za prehlago pobegnil neki možki. Orožnik je šel takoj v vagon, kjer je našel veliko košaro odprto, v njej pa zlatino in srebrno v vrednosti nad 100.000 Din.

* **Napad posl. Zebota na našega korespondenta.** Iz Maribora nam poročajo: Včeraj dopoldne je v Gosposki ulici srečal klerikalni poslanec Zebot našega mariborskega korespondenta dr. Reimana. Ustavil se je pred njim in predno je dr. Reisman mogel spoznati kaj namerava, je pričel Zebot kakor besen pljuvati dr. Reismanu na obleko ter ga psovati. Zbralo se je nekaj pasantov, ki so pobesnelega Zebota, kateri je bil oborožen s palico, obkolili ter ga spravili na stran. G. Zebot je storil svoje dejanje v zavesti svoje imunitete, ki ga šal štiti pred roko pravice, kakor štiti imuniteta g. Pušenjaka lopovščine «Straže».

* **Železniške nesreče.** Med Zagorjem in Trbovljami je prošle sobote vlak povozil mizarja Tauerja. Našli so ga šele v pondeljek popolnoma razmesarjenega. — Osební vlak, ki je vozil iz Našice proti Kapeli-Batrina, je trčel v neki tovorni vlak. Vseled močnega sunka je bil en potnik težko ranjen, več pa lahko poškodovanih.

* **V znamenju alkohola.** V gostilni Pod Jelšami pri Mostah je že močno vinjeni zavirali Anton Krošelj zahteval še liter vina. Ker gostilničar ni hotel ustreči njegovi želji, ga je napadel Krošelj z litrom. Nadležnega gosta so končno posadili na cesto. — Hlapec Jakob Velepč iz Most je velik sovražnik redarjev, posebno še, kadar se mu zde nevarni. Ob takih prilikah jih psuje in obkłada z vsemi mogočimi priimki. Podoben prizor se je odigral te dni in so bili sicer potrpežljivi redarji nazadnje naravnost primorani, da mu ohlade jezico v policijskem zaporu. Seveda bo imel Velepč sedaj opravka še s sodiščem. — V Fistrovi gostilni na Zaloški cesti v Ljubljani so se 4 pijani zidari sprli s stavkojočimi uslužbenci cestne železnice zaradi neke nemške pesmi. V prepiru je eden izmed zidarjev udaril po žarnici, naka se je v temi razvil splošen pretep. Razen enega, ki se je skril pod mizo, so se umaknili na prej vsi železničarji, nato pa so tudi razgrajali pobegnili, ne da bi gostilničarju poravnali škodo v znesku 800 kron, ki jo je imel na opravi in za pijačo.

* **Trgovatni napadalec.** Včeraj jutraj je prišel v hišo posestnice Apolonije Zdešar v Kamni gorici 12 pri Ljubljani neznan, dobro oblečen možki. Žena je ravno kuhala zajutrek. Neznane je iznenadil v veži, ji nameril v poždrav samokres na prsa in zakričal: «Denar sem, ali pa te ustrelim!» Prestrašena žena je nekaj časa mlo prosila tujca, naj jo pusti ven, končno pa se je zakladila v njega, ga podrla na tla in pričela klicati na pomoč. Napadalec je skušal dvakrat ustreliti, a se k sreči samokres, ni sprožil. Po dolgem prerivanju se mu je nazadnje vendarle posrečilo otresti se močnega ženske, naka je pobegnil, še predno so prišli v hišo sosedje. Neznane je ostavil na tleh nahrbtnik brez posebne vsebine.

* **Tatvina znanstvenih knjig.** Dvorni svetnik Viktor Verderber se je iz Gradca preselil v Jugoslavijo in se naselil v Mariboru. Ob priliki selitve mu je bilo ukradenih mnogo znanstvenih knjig, med drugimi komplet Meyerjev «Konversations-Lexikon», dragoceno Valvasorjevo delo «Ehre des Herzogtums Krain» in Dimitzeva «Geschichte Krains».

* **Prebrisan tat ujet.** Iz Hrastnika nam poročajo: Redar Marn in orožnik Glavin sta prišla pred par dnevi nekega lonova, ki je izročil brezposelnemu steklarju Kajču kolo, da ga proda. Lopov, pri katerem se je našla delavska knjiga na ime Tome Tomekovič in se je izlajal tu za Ludvika Lužarja, je priznal, da je kolo ukradel. Tomo, oziroma Ludvik — bržčas pa ne to, ne ono — je videti velk navihane, kar je dokazal tudi s tem da je znal pobegniti iz stranišča orožniške postaje, pri čemur mu je pa le izpodletelo: naši orožniki so ga imeli kmalu zopet v pesteh. Ukradeno kolo se nahaja sedaj na orožniški postaji v Hrastniku.

* **Morilec Ljubivoja Cvitaša,** šefa odseka za invalide v Zagrebu, invalid Matija Tkalič, je bil izročen zagrebškemu državnemu pravdnstvu v nadaljnje postopanje. Udruženje invalidov obavlja izjavo, v kateri najodločneje obsoja Tkaličev čin ter izreka sožalje rodbini Ljubivoja Cvitaša.

* **Nevaren tat je neki Jože Melina** iz Creta pri Celju, ki je bil te dni aretiran in oddan v celjske zapore zaradi raznih tatvin že iz leta 1920.

* **Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znamko «Peko»** so najboljše in najcenejše. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloza na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

* **Izgubil se je na Sokolovi maskeradi** v Ljubljani v terek pred spodnjo garderobo črno-bel šal. Pošten najditelj se naproša, da ga odda v našem uredništvu.

Proda se
večjo množino
starega časopisnega
papirja
različnih listov. — Poizve se pri upravnistvu «Jutra». Prešernova ulica

POMANJKANJE DENARJA.

O politiki deflacije novega finančnega ministra se mnogo piše. Gotovo je, da bo zmanjšanje obkoka bankovcev morala izvesti vsaka in tudi naša država, ako hočemo doseči večjo denarno vrednost — mogoče v daljni bodočnosti enkrat polno vrednost dinarja. Toda proti naravnemu razvoju ne bomo opravili ničesar. Ako se dancs, ko je skoroda katastrofalno pomanjkanje denarja, hoče dosledno izvajati politika deflacije in se zabranjujejo nujni krediti industriji, ne bomo imeli od tega koristi, ker se s tem zavira in slabi razvoj naše že itak male industrije. S tem pa ni rečeno, da se morajo tiskati bankovci na žive in mrtve, tudi v dajanju kreditov je potrebna mera.

Mnenja smo, da mora iti deflacija vsopredno z zboljšanjem valute, ne pa jo izvajati takrat, ko je stanje valute nizko in ko draginja dnevno narašča. Vzrokov za pomanjkanje denarja je mnogo, med drugim shranjevanje gotovine na deželi preko potrebe, preveliko iznašanje denarja v tujino, prevelik plačilni promet v gotovini mesto v drugih plačilnih nadomestkih, ki so pri nas premalo v rabi, nadalje zlasti draginja, ki zahteva vedno več denarja v prometu. Obkok bankovcev pri nas tekem zadnjega leta in v novem letu ne izkazuje velikih sprememb, dočim je draginja tekem nekaj mesecev narasla za najmanj 50 odst.

Pri nas vobče nimamo veliko papirnatega denarja v obtoku, saj pride v naši državi na osebo le okoli 420 dinarjev, dočim pride n. pr. v Švici okoli 200 švicarskih frankov, kar je v naši valuti 4 tisoč dinarjev, v Franciji okoli 900 francoskih frankov, odnosno 3600 dinarjev, v Avstriji 600.000 avstrijskih kron, odnosno 850 dinarjev itd. Ako vzamemo še v oizir, da je naših papirnatih bankovcev mogoče tri četrt milijarde v inozemstvu in da ležijo na deželi velike vsote ncnaloženih bankovcev, katerih ne moremo dobiti v promet, imamo v vsakdanjem prometu brezdomno premalo gotovine. Ako se temu zmerno odpomore ne bo škodovalo valuti, kajti zmerni bančni kredit privatnikom, ki se v doglednem času poravnava, ne upliva na vrednost denarja medtem ko jo kredit državi zelo slabi.

Ce bo sedaj dinar, ki se je zadnje dni popravil, pač pred vsem radi zboljšanja odnošajev z Italijo, toliko poskočil, da bodo pričele cene nazadovati, je dosledna deflacijska politika na mestu in v takem slučaju naj se čim bolj omejujejo industriji in trgovini krediti, ki niso nujni. Nepotrebno pa je vobče dajanje takih kreditov, ki se nepremišljeno investirajo v nove industrije.

V nedeljski številki smo prinesli članek, kake posledice ima in bo se lahko imelo veliko pomanjkanje denarja za industrijo. Povdarjali smo, da je deflacijo v danih razmerah pozdravljati, toda v tako težkem položaju, kakor je sedaj, ima lahko nasprotnne posledice; istotako smo že večkrat povdarili, da je potrebno, da se država ne zadoljuje več pri Narodni banki. Zadnji «Kmetijski list» se je na ta naša izvajanja spravil z nedostojno robatostjo. Hotel je ali z zavijanjem delstev napasti političnega nasprotnika, računajoč menda na nezadostno poučenost svojih čitalcev, ali pa je hotel kot neveden domisljavec — da govorimo v tonu «Kmetijskega lista» — pokazati svojo modrost. «Kmetijski list» se je že parkrat obregel ob nas, pa se nam ni zdelo vredno odgovarjati otroškemu igračkarnju. Dotični gospod očitno pozablja, da ni vse zlato, kar se svetli, in v svoji ekonomski abecedi ne pozna razlike med kreditom državi in privatnikom. Najbrž je nekoč slišal zvoniti, da je vrednost denarja velika, ako je malo bankovcev v prometu. To je samo na sebi popolnoma pravilno, le vprašanje je, kako se naj hitro odpomore pomanjkanju denarja, ki že občutno škoduje našemu gospodarstvu. Omenili smo že, da se v naši državi premalo uporablja nadomestki za plačilni promet. Žal, da se ne moremo kar preko noli tako modernizirati, da bi lahko ta hip rekli: Saj se da najim kreditnim potrebam drugače zadostiti. Tudi državne banke razvitejših držav, ki imajo izkušnje valute strokovnjake, dovoljujejo v slučajih potrebe večje kredite, ker so si pač v svesti, da ne smajo uničevati svoje industrije. Ponovno povdarjamo, da se proti dejanskim razmeram ne dá nič izsiliti. Marsikaj se glasi lepo in se dá v teoriji deloma zagovarjati, a se v praksi izkaže le kot fraza.

HMELJ.

Češkoslovaški trg. Iz Zateca poročajo: V prvih 10 dneh t. m. se je hmeljska kupčija razvijala precej mirno. Kupci so bili kljub potrebi vzdržni. Za srednji in dobri srednji hmelj so se dosegle cene 600 — 630 Kč, izjemno tudi do 690 Kč za 50 kg. (Okoli 150 naših kron za 1 kg.) Javni hmeljski zaznamovalni zavod v

Vremensko poročilo

Ljubljana, 15. februarja 1923

Ljubljana 386 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	765.9	-1.0	vzhod	oblačno	—
Ljubljana	14.	761.8	3.3	jug. vzh.	več obl.	—
Ljubljana	21.	764.9	-0.4	sev. vzh.	pol obl.	—
Zagreb	7.	765.7	-2.0	brezvetra	mogla	1.0
Beograd	7.	765.8	-2.0	—	—	1.0
unaj	7.	766.2	-2.0	—	—	—
Praga	7.	765.2	-4.0	—	—	—
inomot.	7.	764.6	-2.0	brezvetra	—	—

V Ljubljani barometer nižji, temper. nižja. Sonce rahlo ob 7.03. zablja ob 17.28

Zatcu beleži, da je znašal do 13. t. m. promet 22.857 bal lanskega pridelka, to je okoli 55.000 centov po 50 kg.

TRŽNA POROČILA.

Zagreški žitni trg (14. t. m.). Povstavno baška, odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica (76 — 77 kg) 450 — 462.50, turščica žolta nova 235.50 — 250, turščica umetno sušena 295 — 305, rž (71 — 74 kg) 362.50 — 387.50, ječmen za pivovarne 350 — 375, za krmo 305 — 330, oves 287.50 — 300, fižol pisani 425, beli 400, moka «0» 675 — 712.50, «2» 650 — 687.50, «4» 625 — 662.50, za krmo 250 — 255, otrobi drobni 170 — 190, debeli 235 — 250. Tendence mirna, nekoliko slabša.

Zagreški sejem (14. t. m.). Neznaten promet. Dospelo je precej italijanskih kupcev. Cene za kg žive teže v dinarjih: voli I. 10.50 — 11.50, II. 8 — 9, III. 7 — 7.50, mlada živina 8.50 — 10, krave 5.50 — 7, svinje I. 27 — 28, II. 22.50 — 26.50, III. 20 — 21.50, teleta I. 14 — 15, II. 12.5 — 13. Konji so se tržili 20 — 25.000 en par; seno 212.50 — 250, detelja 250, slama 137.50 — 162.50.

III. obrtno-industrijsko razstavo v vinškim sejmom v Mariboru priredi Slovensko obrtniško društvo v času od 29. julija do 15. avgusta.

Novo železniško-carinsko postopanje. Iz Beograda poročajo: Prometno ministrstvo bo začelo zbirati podatke za izdelavo novega železniško-carinskega postopanja.

Carinski odbor v prometnem ministrtvu. V prometnem ministrtvu se namerava obrazovati carinski odbor, ki bi imel vlogo svetovalca v ministrtvu.

Predstavniki Narodne banke v Ljubljani. V sredo so prispeli v Ljubljano odlični zastopniki Narodne banke v Beogradu gg.: član direktorija dr. Protić, generalni ravnatelj dr. Novaković in inšpektor Jurišević. Poleg službenih poslov so stopili tudi v stik z zastopniki naših gospodarskih krogov. Posetili so jih gg. Ivan Knez, Alojzij Tykač in dr. Fran Windischer ter jim obrazložili potrebo popolne borze v Ljubljani. Vršila se je tudi konferenca v podružnici Narodne banke, na kateri so zastopnika trgovske in obrtniške zbornice ter delegati društva bančnih zavodov opozorili zastopnike Narodne banke na težek položaj naše industrije in trgovine ter dokazali nujnost večjega vpoštevanja njenih kreditnih potreb v današnjem ogromnem pomanjkanju denarja. Dalje se je na konferenci govorilo tudi o važnosti naše industrije za državo in za slovensko gospodarstvo.

VI. mednarodni vzorčni veliki sejem v Pragi se vrši od 11. do 18. marca t. l. Vsestranski uspeh, katerega so imeli doslej praški sejmi posebno v tujini, opravičuje upanje, da tudi ta prireditelj ne bo zanostala za drugimi, čeprav današnje gospodarske razmere zelo ovirajo vse transakcije. Ravnateljstvo velikega sejma in vlada češkoslovaške republike nudita posetnikom številne ugodnosti: 75% pri vdiranju potnih listov, 33% popusta na železnici, stanovanja, sprevodnike. Našim trgovcem in industrijalcem je dana prilika, da z zelo malimi stroški obiščejo Prago, si ogledajo največjo industrijo v Srednji Evropi in pridobe nove ugodne trgovinske zveze. Informacije in legiti-macije, ki opravičujejo k uporabi navedenih ugodnosti, dajeta češkoslovaški konzulat in zastopnik praškega velikega sejma Aloma Company, družba z o. z. v Ljubljani

Borza dne 15. febr.

Zagreb, devize: Dunaj 0.146 — 0.147, Berlin 0.50 — 0.515, Budimpešta 3.90 — 3.95, Bukarešta 48 — 49, Milon 490 — 495, London 484 — 487, Newyork 103 — 104, Pariz 625 — 630, Praga 307 — 308, Varšava 0.275, Svica 1935 — 1940, valute: dolar 95.50 — 100.50, avstr. krone 0.111 — 0.143, češke 300 — 304, franki 620, lire 480 — 485, elekti: Ljub. kreditna 210 — 220, Praštednica 1145 — 1150, Slavenska 102.50, Trb. premogokopna 710.

Beogradska borza je bila radi praznika (pravoslavna svetnica) zaprta.

Praga: Dunaj 4.775, Berlin 16.875, Rim 164.25, Budimpešta 130, Pariz 207.25, London 160.875, Newyork 34.30, Curih 645.75, Beograd 34.75, avstr. žig. krone 4.75, lire 164.75.

Curih: Berlin 0.0273, Newyork 539.50, London 24.27, Pariz 31.35, Milan 25.40, Praga 15.75, Beograd 5.30, Budimpešta 0.20, Varšava 0.0130, Sofija 2.05, Dunaj 0.0074.

Berlin: Dunaj 27.08, Budimpešta 711, Milan 91.271, Praga 57.356, Pariz 115.211, London 90.523.12, Newyork 19.451.25, Curih 361.598, Beograd 19.152.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

„Krvavi kardinal“ Zgodovinski roman

Le pustite! odgovarja Rascasse. Moja spomin je toliko vreden, kakor moja roka. Glavo imam trdo, kakor veste. Evo dejstev, monsijor. Moje borbenje je torej poglavlje vojaške gospode Saint-Priaca, in pomagati mu je pri tem njegov vadiatelj Montariol in še nek tretji, ki ga pa še ne poznavam.

«Le nadaljujte, poznani ga jaz!» oglasi kardinal.

«Monsijor je vsegavečen!» priznava vsiljiv Rascasse, to pot iskreno začuden. «Ti trije vragovi so se bili z resničnim junaštvom in z veliko veštinjo in pogumom, in mnogoteri med nami je bil resno ranjen, nekaj so nam jih celo ubili. Jaz sam sem dobil sunek v roko.»

«Da, da!» pritrjuje Corignan.

«Evo tukaj!» nadaljuje Rascasse in naenkrat zavija svoj rokav ter pokaže rano, še krvavo. Corignan kar ostrmi in bulji v svojega zaveznika, ki je tako mojstrski pokazal svojo rano, dasiravno najbrže sam ni vedel, kje in kedar jo je dobil, če ni izvirala iz rvanja s Corignanom samim.

«Rascasse,» pravi kardinal, «evo vam obliži za rano. Nadaljujte, pri-

jatelj moj!» Pri teh besedah mu izroči rejeno denarico z desetimi pistolami. (Pistola je zlatnik za deset liver.)

Rascasse je sedaj gotov, da mu kardinal veruje brez dvoma in korajžno nadaljuje svoje pripovedovanje:

«Moral bi iti leč, ker imam nekoliko mrzlice... Toča služba ne sme trpeti, če trpi služabnik... Kakor rečeno, torej storila sva po svojih najboljših močeh. In evo, Corignan naj sam pove, zakaj sva morala odnehati. Nič napačne sramežljivosti, Corignan! Kar povejte...»

«To... to... toda, ne vem...» zajecija nepričakovano napadeno Corignan ves prestrašen in zmeden...

«Preveč je sramežljiv, monsijor!» mu pomaga Rascasse. «Dobil je namreč hud sunek v želodec!»

«Ej, da, da, da!» potrdi Corignan, toda v grozčnem tonu.

«Sunek v glavo v želodec, tako hud, da mu je vzel zavest za deset minut!» nadaljuje Rascasse zlobno.

«Dva sunka, dva sunka, Rascasse!» renči Corignan in skriči pest.

«E, da, res, dva!» nadaljuje mali vohun. «Pozabil sem na drugega. Monsijor, ta Corignan ima gotovo zelo soliden želodec, veste, kar čudim se, kako sploh more prebaviti dva tako huda in neusmiljena sunka, kakršna je dobil!»

«Treba mu torej želodčnih kapljic!»

pravi Richelieu zadovoljno. «Evo, Corignan, vzemi jih!» in proži tudi njemu deset pistol.

Sedaj se Corignan pomiri in grenkoba, ki jo je občutil proti zlobnemu Rascassu, se spremeni v mnogo milje občutke, predvsem v veliko priznanje za Rascassove nepričakovane diplomatske zmožnosti.

Rascasse pa nadaljuje:

«Vsa reč je torej končala s porazom Saint-Priacovih stražnikov in njega samega. Saint-Priac sam je gotovo najboljši dirkač, kar sem jih kdaj videl na begu. Corignan se je baš ta hip Saint-Priacovega pobega zavedel in se vrgel na Trencavela, in jaz ž njim, toda dosegla sva ga še le v trenutku, ko se je že odpravil skozi saint-deniška vrata. Gotovo mu nemirna vest ni dopustila, da bi ostal še nadalje v Parizu. Ali pozna monsijor gostilno «Pri belem rožičku»? Imenitna oštarja na cesti v severno provinco, kakšnih petsto korakov od vrat saint-deniških. Tam se izvrstno je, in ružno vince iz Montreuil se tam dobi. Gostilničarka je mlada, ni napačna, in h Corignan hodi k spovedi...»

«Rascasse, ne izdajajte spovedne tajnosti!» renči že zopet Corignan in nemirno menca sem in tja.

«Kakšne tajnosti?» ga vpraša Rascasse. «Ali naj zamolčim monsijoru, kar je glavno, in s čemer edino se bova nočjo polastila Trencavela?

Corignan in njegovi gostilničarki se imamo zahvaliti, da sva nočjo poslušala vse, kar se je menil Trencavel s svojimi šestimi pajdaši.»

«Trencavel se je bil torej skril v tej beznici?»

«Da, monsijor!» pritrjuje Rascasse in se globoko prikloni. «In midva, Corignan in jaz, sva bila preoblečena strežaja in zato sva vse slišala.»

Ta izmišljotina je bila zopet mojstrska. Richelieu zopet dobre volje vsikljne: «Vojna zvijača! Vojna zvijača!»

Corignan je ves zelenkast same zavisti, pa še potrditi mora, da bi se on ne bil mogel izmisliti takšnih. Najprej ona rana, potem pa pripovedka o dveh strežajih «Pri belem rožičku»... ej, to moram Rascassu poplačati, sicer me prehititi!

Rascasse pa tačas že nadaljuje: «Monsijor evo končnega uspeha. Trencavel je danes izven Pariza in se vrne jutri bodisi skozi vrata saint-deniška, ali pa vrata montmartrska. To sva slišala na lastna ušesa.»

«Res je!» potrdi Corignan.

Richelieu ju že ne posluša več. Naglo piše na svoji pisalni mizi dve povelji, eno za stražo pri saint-deniških vratih, drugo na vratih montmartrskih. Prvo povelje, da ima brezpozorno poslušati Rascassa, drugo pa Corignana.

«Pojdita!» jima pravi. «Zadovoljen sem z vama. Jutri, ko mi privedete

moža zvezanega, si bosta razdelila dvesto pistol!»

«Kam naj vam ga privedemo?» vpraša Corignan, globoko priklonjen. «Semkaj!» ukaže kardinal. «Sedaj pojdit!»

In oba vohuna se oddaljita. «Trencavel je torej na varnem!» si misli kardinal. «Hej, ta dva možakarja se niti ne zavedata, da mi rešujeta življenje!»

Zunaj prečetejta Corignan in Rascasse najprej svoje tako lahko zaslužene denarce, potem prečitata vsak svoje dragoceno povelje in si je vtakneta v mošnjoček za pasom. Nato se skupaj odpravita v izvestno gostilnico, kjer sta redna gosta, in tukaj se lotita proslave današnjih uspehov in jutrajšnjih, seveda, še bolj. Rascasse naroči dve steklenici anžovincev, Corignan pa pravi, da hoče točajki dati svoj blagoslov, in jo prične v to svrhu objemati.

«Sedaj pa,» pravi menih ko sedeta, «povejte mi najprej, kje ste dobili to sijajno rano na roki!»

«Hej!» pravi Rascasse, «nikar me ne silite, da mislim nanjo!»

In si zopet zavija rokav, vzame mokro cunjco ter se drgne po roki, dokler... ne odpravi rane. Bila je le naslikana! Corignan ostrmi drugič in si na tihem prizna, da je Rascasse opasnejši nasprotnik, kakor si je mogel to sploh misliti.

Kmetijski pouk na deželi

Oddelček za kmetijstvo priredi v tretjem tednu februarja nastopne poučne točke in predavanja:

I. V zvezi dne 18. februarja: 1.) Na Polici, okraj Litija, po prvi maši v šoli, o živinoreji, o gnojenju in izboljšanju travnikov, pomočnik okr. ekonomista Jerab. 2.) V Predolah pri Grosupljem ob 15. uri, čebelarjeva pomladna opravila, čeb. pot. učitelj Okorn. 3.) Pri Sv. Katarini, po maši v šoli, o živinoreji in o ravnanju z gnojem, pomočnik okr. ekonomista Hladnik. 4.) V Livoldu, okr. Kočevje, ob 14. uri v šoli, praktični tečaj za sadjarstvo, pomočnik okr. ekonomista Zdobek. 5.) Na Holmen ob 10. uri gospodarski sestanek za zboljšanje kmetijstva, pomočnik okr. ekonomista Marinko. 6.) V Koroški Beli ob 15. uri o govedoreji z ozirom na planšarstvo in siraštvo, okr. ekonomista Sustič. 7.) V Adlešičih ob 9. uri, o kmetijski izobrazbi, o sadjarstvu, pomočnik okr. ekonomista Konda. 8.) V Hotedršici ob 13. uri pri zborovanju kmetijske podružnice, o kmetijskem združenstvu in kmet. knjigovodstvu, pomočnik okr. ekonomista Matjašič. 9.) V Smartnem pri Slovenjgradcu, o pospeševanju kmetijstva potom organizacije, okr. ekonomista Wernig. 10.) V Ormožu, o govejih pasmah, živ. instruktor Zupanc. 11.) V Skokih v šoli ob 14. uri, o obdelovanju polja, okr. ekonomista Strekelj. 12.) V Bakovcih v šoli ob pol 14. uri, o splošnem kmetijstvu, okr. ekonomista Vojak. 13.) V Korošcih ob 14. uri, o uporabi umetnih gnojil, o izboljšanju travnikov, pomočnik okr. ekonomista Pavlica.

II. V ponedeljek dne 19. februarja: V Sv. Lovrencu na Dravskem polju v mlekarni, o mlekarstvu in knjigovodstvu živin. instruktor Zupanc.

Objave

* Društvo drž. pisarniških uradnikov. Mednarodni zbor Društva drž. pisarniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani se vrši z običajnim dnevnim redom dne 4. marca ob pol 9. uri v mestni posvetovalnici. Člani se opozarjajo na §§ 16. in 18. društvenih pravil. Točen spored je objavljen v «Našem Glasu».

* Občni zbor «Pevskega društva Ljubljanske Zvon», se vrši v nedeljo dne 25. t. m. ob 14. uri popoldne, v restavracijskih prostorih Narodnega doma.

* Ruska družabna prireditel v Ljubljani V soboto, 17. t. m. ob 20. se vršita v hotelu «Tivoli» povodom ruske «maslenice» dve ruski predstavi in sicer Ostrovskega vesela trodejanika «Na bolkom mestu» in Čehova enodejanika «Klurgija». Gosti dobrodošli. Vstopnina 2 — 5 Din. Po predstavi ples.

* Plesne vaje sokolskega društva na Viču se počeniš z nedeljo 18. t. m. zopet

Najboljše modna krojačnica
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela po najugodnejšem kroju za preobradanje kakor tudi nove obleke po 175 do 200 Din.
Anton Jaro Poljanec c. 21, Ljubljana.

Največja izbira različnih pletenih, majic, nogavic in rokavov pri trdku
D. & E. Skabernič Ljubljana
Mestni trg 10

vrše vsako nedeljo in praznik v sokolskem domu na Viču od 2. — 6. ure popoldne.

* Obrtna zadruga čevljarjev v Celju namerava prirediti prikojevalni tečaj za

čevljarje. Potrebno je najmanj 20 udeležencev. Prijave mojstrov in pomočnikov se sprejemajo do 28. t. m. Vsak prijave plača takoj 53 Din v zadrugi pisarni.

Mali oglasi

stanje do 20 besed: Din. 5.—, vsaki naslednji 5 besed: Din. — Trgovski oglas: doplačilo, odpremljeno do 20 besed: 5 Din., vsaki naslednji 5 besed: 2 Din. — Plača se vsaj 14 dni vnaprej. Na sprotno se odgovarja, sta je sprotno priročna zbirka za odgovor.

Službe

Gospodilna,
v redemra-redno šolo, dobra računarica, znesli i va moč, že i mesta blagajničarke Gre tudi izven Ljubljane. Nael v v upravi «Jutra». 561

Hoteški sluga, 558
se išče. Vpraša se: Hoel Struke j, Palmatova ul. 15

Mesto zdravilškega tajnika 553
razpisuje županstvo občine Bled. Pogoj je znanje slovensčine, arhivirane, francoskega ali angleškega jezika v govoru in pisavi. Iščet k tani naj stavi svoje poudke z zahteva plače na županstvo občine Bled.

Trgovska sotrudnica,
boljša moč, z večletno prakso v pekeriji, delatnosti ter galanteriji kakor tudi mesnega blaga na deželi, tr znanjem šivanja, išče mesta v bolji trgovini. Prevzame tudi mesto blagajničarke. Ponudbe pod «Boljša moč» na upravnstvo «Jutra». 560

Prodajalka 545
za knjigarno, spretna, izveč lena, se i če. Ponudbe pod «Knjigarna» na upravnstvo «Jutra» v Ljubljani.

Absolvent 571
trgovsko šolo išče primerne službe, najraje v Ljubljani. Nastop takoj ali s 1. marcem. Ponudba p d «Boljša moč» na upravo «Jutra».

Šteparica 563
v čevlarskem obrtu, zmožna vsakega dela, se sprejme za večje podetje v industrijskem kraju pod ugodnimi pogoji. Pina po dovozu. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod «N. C. 1301», postklože Trbovlje II.

Prodajam

Prodajam 569
5 vagonov dobro pol suhih, suhih okroglih bukovic. Cena kren 85.— za 100 kg franko vagon. St. Janž na Dolenskem. — Drva so pripravna za neke. Frane čez, Trate, p Tržišče, Dolensko.

Pohištvo. 570
Spalnice, jedilnice, kuhinje, poceni naprave. Srečnoma vsakovrstna mizar ka dela, Erman & Arhar, mizarstvo, St. Vid 4 nad L ubljano.

Prodajam 543
za vsak obrat, zlasti za strojarjo, pripravno staro trojico. Več se poizve pri Izaralu Bohu, Trbovlje I.

Več vagonov
lep ga konjskega sena in dva vagona sladkega sena ima na prodaj Franjo Mastnak Sv. Jurij j. z. 527

Stanovanja

Dva mesečni sobi,
prazni, z električno razsvetljavo, v središnji mesta, se odasta. Najemnis e ponudbe na upravo «Jutra» pod «Prazna soba 568». 568

Na stanovanje
se sprejmejo takoj tri go spodine. Naslov v upravi «Jutra». 572

Kupim

Zeim kupiti d. laloe,
oziroma postati sodelni ar kake pr mogovniške, event tudi drugo družbo z večjim podjetjem. — Na-lov pove upravnstvo «Jutra». 551

Pisalni stroj,
dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe z navedbo znamke in

ceno pod «Pisalni stroj» na upravo «Jutra». 567

Akacijevih hlobov
kup m 300 m², v dolžini 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370 in 400 cm ter o i 15 cm v premeru dalje. Družba takoj. Placirvo pot m neposrednega kreditiva ali pri prevzemanju. Ponudbe z na vedo najuži o cene franko vagon pod «Akacija 1923» na upravnstvo «Jutra». 561

Papirna in manufakturna trgovina

v večjem industrijskem kraju, dobro vpeljana, poleg večjih ol, se prodaja ponudbe pod «Trgovina» na upravnstvo «Jutra». 551

Nepremičnine

Stavbena parcela,
1100 m² večika, blizu glavnege kolovoz ob eni glavnih ulic, se pro ja. Naslov v up rvi «Jutra». 566

Kupl se vila
s prostim stanovanjem in ob irnim vrtom ali stavbeno parcelo. Ponudbe pod «Vila» na upravo «Jutra». 565

Razno

Kdo je voljan pomagati
drž. uradniku z Din 2500.—, k-tere vrne v 10 do 15 mesečnih obrokih. Členje ponudbe pod «Čimprej» na upravo «Jutra», kjer se tudi izve podrobnosti. 546

Gostilničar, 560
ki bi hotel točiti belokranjska v na najboljših vrste na račun, naj sporoči na upravo «Jutra» pod «Be okranjec».

BERSON
GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnje so kakor usneno!
Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

Družabnik.

Za trgovsko in komisijsko podjetje v Ljubljani se išče družabnik, ki bi aktivno sodeloval. Ponudbo pod «Nekaj kapitala» na Aloma Company, anončno in reklamno družbo v Ljubljani, Kongresni trg 3.

Pisalni stroj,
Raberski stroj,
Kopirni stroj,
Razmnoževalni stroj,
Ludovik Baraga
Šelenburgova ulica št. 6/L. 7

la PORTLANDCEMENT
Coharila
GRADIVO
trgovsko društvo
ZAGREB
Bogovičeva ulica 3.
Brzojavi: Gradivo Telefon 555

KOPANIT
Najboljša in najcenejša streha
pravi, zajamčeno pristni
asbest skril.
Fran Hočevar
Z'rovica-Moste, Gorenjsko.

Perje od perutnic
kokoške in purje
po 24 K kilogram suhl
E Vajda, Čakovec. 522

NOVOSTI ZA PLESNO SEZIMO
A. Štincvic nasl. K. Sess
Ljubljana, Mestni trg 19. II

Zahvala.
Vsem prijateljem, znancem in udeležnikom, ki so spremili na poslednji poti nepozabnega pokojnika, gospoda generala
Aleksandra Nikolajeviča Kuzmina Korovajeva
izroka najsrčnejšo zahvalo.
Posebej se zahvaljujemo za častno spremstvo in naklonenost pokojniku g. komandantu dravske divizije polkovniku Vuč oviču, g. načelniku staba polkovniku Stojanoviču, g. majorju Brabeku in drug m go-podom častnikom dravske divizije, g. oblaštenemu direktorju pošto in telegrafa dr. De elaku, gospod m poštnim uradnikom in uslužboencem, častitemu g. protij Janoviču i častitemu g. prijorju Učaku.
V Ljubljani, dne 14. februarja 1923.
Ruska odbora v Ljubljani in Kamniku.

ARKO Liqueur TripleSec